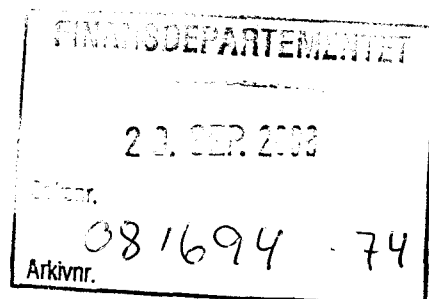

Folketrygdfondet

Finansdepartementet
Avdeling for formuesforvaltning
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref:
08/694 TM

Vår ref:

Dato:
26. september 2008

Evaluering av de etiske retningslinjene for Statens pensjonsfond - høring

Vi viser til brev av 12.08.08 fra Finansdepartementet, hvor Folketrygdfondet (FTF) har mottatt høringsnotat om evaluering av de etiske retningslinjene for Statens pensjonsfond – Utland. I det følgende vil vi kommentere de spørsmålene og problemstillingene som anses relevant for Folketrygdfondet og Statens pensjonsfond - Norge.

Etiske prinsipper

Finansdepartementet fastsetter FTFs rammebetingelser for forvaltningen av Statens pensjonsfond – Norge, herunder det investeringsunivers kapitalen kan plasseres i. Det fremgår av forskrift 7. november 2007 nr. 1228 om forvaltningen av Statens pensjonsfond – Norge at Folketrygdfondet skal ha etiske retningslinjer for forvaltningen av pensjonsfondet. Dette innebærer at ansvaret for utarbeidelse av etiske retningslinjer og oppfølging av disse er tillagt Folketrygdfondets styre. Folketrygdfondet mener dette er en hensiktsmessig ordning som bør videreføres.

Folketrygdfondet søker å investere i selskaper med god kvalitet på drift og ledelse. Dette innebærer høy kvalitet på selskapets holdninger og handlinger i forbindelse med etiske problemstillinger. Etikk har derfor vært en del av Folketrygdfondets investeringsprofil helt siden vi fikk anledning til å investere i aksjer i 1991.

I 2004 fastsatte Folketrygdfondets styre etiske retningslinjer for investeringsvirksomheten. Retningslinjene bygger på samme grunnlag som de etiske retningslinjene til Statens pensjonsfond – Utland, herunder FNs Global Compact og OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper. Retningslinjene ble sist revidert i 2007 og er tilgjengelige på Folketrygdfondets hjemmeside.

I Folketrygdfondets etiske retningslinjer for investeringsvirksomheten er det definert et sett med etiske problemstillinger som særlig skal vurderes. Dette omfatter tema som korrupsjon, menneskerettigheter, barnearbeid og miljø. Det er Folketrygdfondets syn at vurderingskriteriene i de etiske retningslinjene bør være av prinsipiell og overordnet karakter, fordi kriteriene skal danne grunnlag for en vurdering av komplekse problemstillinger. Etter Folketrygdfondets vurdering er de kriterier FTF har innarbeidet i Etiske retningslinjer for investeringsvirksomheten hensiktsmessige, og det anses derfor ikke nødvendig med vesentlige endringer i disse på det nåværende tidspunkt.

Positiv utvelgelse og uttrekk

For investeringer i nordiske aksjer og rentepapirer utstedt av nordiske selskaper, følger Folketrygdfondet de beslutninger Finansdepartementet tar på bakgrunn av anbefalingene fra Etikkrådet. Dette betyr at Folketrygdfondet i forvaltningen av nordiske verdipapirer har valgt uttrekk som virkemiddel. Dette er harmonisert med de beslutninger som tas for Statens pensjonsfond – Utland. Folketrygdfondet mener dette er en hensiktsmessig ordning som bør fortsette.

I forvaltningen av norske verdipapirer har Folketrygdfondet valgt positiv utvelgelse og eierskapsutøvelse som virkemidler. Disse virkemidlene er godt tilpasset Folketrygdfondets investeringsfilosofi og -profil som en ansvarlig, fundamental og langsiktig investor i det norske aksjemarkedet. Folketrygdfondet vil derfor fortsatt bruke disse virkemidlene i forvaltningen av den norske porteføljen.

I enkelte tilfeller vil det imidlertid også kunne være aktuelt å benytte uttrekk i den norske porteføljen. Dette er det ikke etablert system for i dag. Etter Folketrygdfondets syn bør eksempelvis et selskap som grovt bryter våre etiske retningslinjer og hvor en dialog med selskapet ikke fører til endringer av forholdet, kunne utelukkes fra Folketrygdfondets investeringsunivers. I en slik situasjon vil det være hensiktsmessig om Folketrygdfondets styre kan fremme en anbefaling overfor Finansdepartementet om at selskapet trekkes ut av investeringsuniverset. Med bakgrunn i en slik henvendelse vil Finansdepartementet kunne foreta en selvstendig vurdering og eventuelt fatte beslutning om å gjennomføre uttrekket. En slik ordning vil være i tråd med at det er Finansdepartementet som fastsetter det investeringsunivers Statens pensjonsfond – Norge kan plasseres i, samtidig som Folketrygdfondets styre fortsatt vil ha ansvaret for de etiske retningslinjene for investeringsvirksomheten og oppfølgingen av disse.

Eierskapsutøvelse

Eierskapsutøvelse er et viktig virkemiddel for å sikre både aksjonærenes verdier og et velfungerende finansmarked. Som en aktiv og ansvarlig eier bruker Folketrygdfondet derfor mye ressurser på denne type arbeid.

FTF ønsker å opptre korrekt i forhold til god eierstyring og selskapsledelse. Av den grunn retter vi vår oppmerksomhet mot selskapenes styre og ledelse når det gjelder spørsmål om etikk. Det er styrets og toppledelsens holdninger og de tiltak den øverste ledelsen iverksetter, som setter standarden for hvordan selskapets organisasjon forholder seg til etiske problemstillinger.

Dersom det oppstår situasjoner som gir grunnlag for å stille spørsmål ved hvordan selskaper vi er investert i håndterer etiske problemstillinger, tar vi derfor dette opp med selskapets ledelse. På den måten ønsker vi å påvirke selskapet til å rette opp uakseptable forhold. Det er gjennom denne formen for eierskapsutøvelse vi ivaretar Folketrygdfondets interesser og fremmer vårt syn. Dersom det er nødvendig å etablere en bredere aksjonærøppslutning for å få bedre gjennomslagskraft, søker vi også et samarbeid med andre investorer. Dersom dialog med selskapet ikke fører frem, vurderer vi om problemstillingen skal tas opp på selskapets

generalforsamling. På denne måten søker FTF gjennom eierskapsutøvelse å påvirke selskapet til å rette opp uakseptable forhold. Dersom heller ikke en slik prosess gir ønskede resultater, må vi til slutt vurdere salg av vår aksjepost i selskapet. Vi vurderer imidlertid aktuelle tiltak ut fra et vesentlighetskriterium i den enkelte sak.

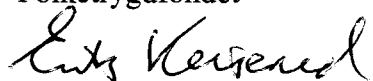
Det er Folketrygdfondets erfaring at det kan ta lang tid før det i arbeidet med eierskapsutøvelse kan vises til konkrete resultater. Eierskapsutøvelse bygger på kontinuitet i eierprinsipper og dialog med selskapene over tid. Eierskapsutøvelse handler om å ta opp problemstillinger med selskapene, med det formål å få selskapet til å endre praksis. Slike prosesser kan være ressurskrevende samtidig som det er vanskelig å vurdere resultatet av arbeidet på kort sikt. Når det gjelder organisering av eierskapsutøvelsen, er det Folketrygdfondets syn at ansvaret for dette virkemiddelet ikke bør deles mellom ulike instanser, men ligge hos den instans som er ansvarlig for å utøve eierskapet.

Harmonisering

Det er ved flere anledninger reist spørsmål om harmonisering av de etiske retningslinjene for Statens pensjonsfond – Utland og Statens pensjonsfond – Norge. Etter Folketrygdfondets syn er det ikke nødvendigvis hensiktsmessig å ha samme virkemidler for de to delene av Pensjonsfondet. Dette må blant annet ses i sammenheng med at den norske stat har andre virkemidler for å påvirke norske selskaper enn det som gjelder i utlandet. Videre er det store forskjeller med hensyn til fondenes størrelse og investeringsunivers. En konsekvens av dette er blant annet at Folketrygdfondet, som stor aktør i et lite marked, ofte vil være en av de største eierne i selskaper hvor Statens pensjonsfond – Norge er investert. Det er derfor gode grunner til at det bør være forskjeller i virkemiddelbruken for de to delene av fondet.

Det er Folketrygdfondets syn at de etiske prinsipper for investeringsvirksomheten som Folketrygdfondets styre har fastsatt og de virkemidler som er valgt for dette arbeidet, er godt tilpasset Folketrygdfondets investeringsfilosofi. Folketrygdfondet anser det derfor ikke hensiktsmessig å gjennomføre ytterligere harmonisering av de etiske retningslinjer som skal gjelde for forvaltningen av Statens pensjonsfond – Norge og Statens pensjonsfond – Utland.

Med vennlig hilsen
Folketrygdfondet

Erik Keiserud
styreleder

Olaug Svarva
adm. direktør